

TERESEDÉS

Parván a valóság előtt

szöveg: Csontó Sándor, fotó: Sebestyén László

Nekem úgy tűnt, hogy ha csak úgy tekereg az ember a Belső-Erzsébetvárosban, valamiképpen mindig belefut a Klauzál térbe. Mintha ez lenne a környék origója, pedig csak egy odavetett téglány alak a kerületben. Mégis elkerülhetetlenül kilukadunk az egyik sarkán.

Sokáig nem tudtam szeretni ezt a teret. Vannak itt helyek amúgy, amiket lehet kedvelni, de úgy az egészet, en bloc nem. Megpróbáltam több alkalommal is áttéríteni, győzködni magam. Hiába. Ráadásul még dolgoztam is az egyik sarkon. A Sark presszóban. Számtalanszor szórakoztam a szomszédságában. Ellátó, Rácskert, Kisüzem, hadd ne soroljam a környék régebbi és újabb romkocsmáit és vendéglátótereit. Gombamód szaporodnak. Csak nagy sokára jöttem rá, mi a gond velem. Hogy nem Klauzálós. Nekem egyáltalán nem. Sokkal inkább picos, pofás, piás, romás, gettós, tetkós, zsidós, hangos, kutyás, szaros (kevésbé),

csikkos, rácsos, játszós, cirádás, zenés, kopott. Ez így mind együtt.

Sokszor reménykedtem abban, hogy egyszer csak megjelenik néhány díszletmunkás a téren, és eltörlik a paravánt. És akkor feltárul a, micsoda is? Illuzzió, ha tetszik, valóság, ha nem? Hiszen ez itt Budapest összes, kicsiben, rázva-keverve, habbal és Habony nélkül. Tündérmese a maga póreségében, s milyen messze van ide a vízivárosi időtlenség.

Mennyire jót tenne már neki egy névtáblacsere – ezt is gondoltam korábban –, mint a szoboszlói beutaló apáméknak '73-ban! Ami meghozta a tesót. Persze

ezzel a képtelen elképzeléssel nem szeretném két pártra szakítani a helybélieket. Mert övék itt a tér, akárhogyan is nevezik. Az este estélyiben grasszálóké, papucsban és atlétában sétálgatóké, üzletelőké és üzelmeket őrözőké, mámorosan falhoz támasztottaké, mackóban és napszemcsiben lézengőké, cekkeres mamikáké, kutyafuttatóké, sikongató gyermekeké és korlátlan kucorgóké, akik folyamatosan használatban tartják. És megélik és amortizálják. És különben sem lehet csak úgy átszerelni az utcátáblákat. Azaz lehet, csak hát ettől még mögötte ugyanaz az ember/ház, lakik/van.

Sebestyén László camera obscura felvétele

De hadd meséljen róla, mondjuk, *Guminár*, az alkimista hegedűkészítő, aki lelket lehel a már élettelen fatestbe, s a hangszert hűséges társsá varázsolja. *Czuczai Mátyás* fodrászmesternél havonta garantált a kétharmados újjászületés, aki 1962 óta úzi az ipart a kerületben. Napjában többször kiáll az üzlete elé, és tekintetével körbesvenkeli az előtte elterülő vidéket. És persze a hölgyeket mindig, akikről gyerekkora óta komoly tapasztalata van. Neki is az ujjában van a tudománya. Nem minden dől el fejben, de a fej kinézetén sok minden múlhat. Még talán hallotta a Csányi utcán csilingelni a kettes villamost a gipszcicomás háznál – ahol most autók parkolnak csendesen –, mert ez volt valamikor az eladósorba került lányok menhelye. Egy kupleráj, na. Elkoptatták a lépcsőit a kérők, ahogyan a bárcások is ki lettek staffrozva rendesen. Pedig azok is csak igazi otthonra vártak, mint a kárpitos kirakatában a magukat kellettő fotelek. Már nem válogatnának az ülepek közül, csak akármilyen terpeszkedjen mielőbb beléjük. Ijedtükben a rugóikat is behúzták.

A használatlanság az, ami hamarabb megeszi a lelket, nem a moly a selymet. Itt maradt nekünk egy régebbi korból a Kádár étkezde, ahol már egy ideje *Orbán* úr a tulaj. Ellenben olyan gazdája ő a kockás abrosszal terített asztaloknak, amilyen jókedvűen térnek ide vissza a vendégek, és nem táncolnak arrébb egy lokalitással. Echte magyaros ételek, szép adagok, marhaságok, maceszok. Naponta vétkezni az írás ellen, ha kerületek lennének.

A műhímnél sajna, rég elszakadt a cérna. A mi lobogónkat sej, ki stoppolja meg ezek után?

Hanem a legnagyobb hintáslegény a gáton mégis a három lakóházzal egyetemben épült harmadik fővárosi Vásárcsarnok. Húsz éve beleköltözött a globalizáció mindenevő hörcsöge, és szotyihalomba s páros kolbászba fulladt a kulturált vásárlás. – *Most álomszép, nem lehet ráismerni, öröm ide betérni!* – egyfolytában duruzsolnak öntöttvas oszlopai körül a népek. (Bravó *Vadas Feri!*)

Nem dicsekvésből mondom, de a *Laci* barátom, a zöldséges-gyümölcsös – mos-

tanság képkereskedő – nem bánná, ha nekem újra házasodni támadna kedvem, mert ő ingyen is lepasszolná szombat estére a tök üres csarnokot, de Isten a tanúm, nem nőszülök soha... No, ilyenek a jó és fontos barátok.

És maradt még a végére egy tisztázandó, homályos és drámai kép. Háromezer ember teteme, halomban a testrészek, egymásba gabalyodva, összefagyva. Ezt nekem csak úgy mondták, én nem láthatam. Mégis látom, mert tudok róla és nem tudok úgy tenni, amikor keresztülvágok a téren, hogy ne látnám mindig. Valaki beszélt erről egy társaságban és mások is említették máshol. Még jó, hogy nem éltem akkor. Mert már nem élnék. Nem mintha az anyai nagyanyám zsidó lett volna. És ha mégis? De volt szerencsém később születni egy jobb korba. És lehetne egy emlékoszlop az öreg fa helyén, ezt már *Kemény Mária* művészettörténész barátóm javasolta. Igen, még egy!

Szóval, végül is, megbékélek a névvel, mert nem a tér teszi az embert, hanem az emberek teszik a teret. Valamivé. Valamilyenné. Meg az országot is. ●